

488 с.

5. Образцов П. И. Методы и методология психолого-педагогического исследования / Образцов П. И. — Санкт-Петербург : Питер, 2004. — 268 с.

6. Отич О.М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти : [монограф.] / О.М.Отич; за наук. ред. І.А.Зязюна. — Чернівці: Зелена Буковина, 2009. — 752 с.

7. Пехота О.М. Особистісно-орієнтоване навчання: підготовка вчителя [монограф.] / Пехота О. М., Старєва А. М. — Миколаїв: Видавництво «Іліон», 2006. — 272 с.

8. Порус Б.Н. Екзистенціальні аспекти особистісно зорієнтованого освітнього процесу / Борис Натанович Порус // Освіта на Луганщині. — 2009. - № 2 (31). — С.60 — 67.

9. Порус Б.Н. Синергетика, екзистенціалізм та персонологія у концептуальній основі освітнього процесу / Борис Натанович Порус // Освіта на Луганщині. — 2010. - № 2 (33). — С.44 — 53.

10. Семеног О.М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : [монограф.] / О. М. Семеног — Суми: ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. — 404 с.

11. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів : [монограф.] / [В. Андрущенко та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т вищ. освіти. — К. : Педагогічна думка, 2011. — 317 с.

У статті охарактеризовано пріоритетні підходи сучасної методології педагогічної науки й освіти, що у своїй сукупності впливають на оновлення професійної підготовки майбутнього педагога-філолога, розвиток комплексу його компетентностей, забезпечуючи ефективність професіогенезу особистості та її успішну реалізацію у змінному соціокультурному просторі, сприяють домінуванню розвитку літературознавчої компетентності.

Ключові слова: методологічні підходи, літературознавча компетентність, учитель української мови і літератури.

В статье охарактеризованы актуальные подходы современной методологии педагогической науки и образования, которые оказывают комплексное влияние на обновление профессиональной подготовки будущего педагога-филолога, развитие у него ряда компетенций, обеспечивая эффективность профессионального развития личности, успешность самореализации, самоактуализации, способствуют признанию доминирования литературоведческой компетентности.

Ключевые слова: методологические подходы, литературоведческая компетентность, учитель украинского языка и литературы.

The article outlines the current approaches of modern methodology of pedagogical science and education, which have a complex influence on the updating of professional preparation of future teacher of Ukrainian language and literature, the development of a number of competencies, ensuring the effectiveness of the professional development of the individual, the success of self-realization, self actualization, promote the recognition of domination literary competence.

Keywords: methodological approaches, literary competence, teacher of Ukrainian language and literature.

УДК 37. 018. 560

В.І. Білоус
сmt. Чернятин, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ ТА МУЛЬТИМЕДІА-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ КРЕАТИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Постановка проблеми. Застосування комп'ютерних технологій в освіті має давню історію. Але «ерою відродження» для комп'ютерного навчання стала поява персональних комп'ютерів у 80-х роках. Індивідуальний характер роботи, графічні можливості і звук, зворотний зв'язок створили насправді чудові можливості для навчання.

Глобальне розширення інформаційного потенціалу призвело до реорганізації освіти в таких напрямках: забезпечення нового рівня якості підготовки спеціалістів, формування гнучкої

системи підготовки робітничих кадрів зі швидкою адаптацією до змінних умов професійної діяльності. І одним із завдань системи освіти наразі є навчити людину жити в умовах інформаційного середовища, створити передумови для безперервної самоосвіти. Тому з метою гуманізації та інформатизації освіти застосовується креативні технології.

Одним із видів креативних технологій є мультимедіа-технології. Мультимедіа є новою інформативною технологією, тобто сукупністю прийомів, методів, способів продукування, обробки, зберігання, передавання аудіовізуальної інформації, заснованою на використанні компакт-дисків та flash-накопичувачів. Уже створено та тиражовано десятки тисяч оптичних комп'ютерних дисків типу CD-ROM, DVD з вражаючим розмаїттям навчальних програм [2, с. 31-34].

Традиційне навчання спрощує здатність студентів досягнути іноземну мову і перешкоджає їх розумінню структури і функції мови, робить студентів пасивними одержувачами знань. Головною метою навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах є набуття студентами вмінь та навичок грамотного використання іноземної мови в реальних життєвих ситуаціях не тільки повсякденного, але й ділового, професійного спілкування. Для подальшої оптимізації та підвищення ефективності процесу навчання все частіше застосовуються мультимедійні засоби. Мультимедійне забезпечення навчального курсу в коледжі може активізувати погляди студентів. Працюючи з мультимедіа-ресурсами, студенти можуть впливати на свій власний процес навчання, підлаштовуючи його під свої індивідуальні здібності і уподобання.

Метою статті є розкриття цілісного характеру використання мультимедіа-технологій на заняттях іноземної мови (англійської) в поєднанні теоретичного знання і практичного застосування. З'ясувати особливості мультимедіа-моделей навчального процесу в співвідношенні з сучасною культурою, життям суспільства, розкрити взаємозв'язок використання креативної мультимедіа технології у навчальному процесі. Пояснити значення мультимедіа технологій в педагогіці. Виокремити основні напрямки підвищення ефективності навчання: теоретичний - вивчення засобів, сприяючих збільшенню питомого об'єму засвоєної інформації за одиницю навчального часу; практичний — різке збільшення якості отримуваних знань та вміле їх застосування на практиці.

Аналіз основних досліджень. Сучасність вимагає від сучасного педагога та науковця вивчати та розглядати мультимедіа, як засіб інтерактивного та креативного навчання іноземної мови студентів вищих навчальних закладів. М. Фібула, L. Kasper, Ю. Бабанський, Н. Скларенко працюють над інтенсивним вивченням іноземної мови, С. Алборова, обґрунтовуючи необхідність використання ІКТ в освітньому процесі, зазначала, що дидактичні можливості певних технічних засобів співвідносні з певними бажаними характеристиками. І. Смольяннікова зазначає, що «сучасний фахівець у будь-якій галузі має володіти навичками використання інформаційних та комунікаційних технологій у професійному контексті». Ряд інших науковців та методистів стверджують, що мультимедіа — це не просто засіб, а інструмент швидкого оволодіння іншомовним спілкуванням.

Виклад основного матеріалу. Сучасні інформаційні технології — це форми і методи передачі інформації за допомогою новітніх засобів та пристроїв зв'язку (телебачення, комп'ютеризація, Інтернет та мобільна мережа зв'язку).

Інформаційно-комунікаційні технології — це сукупність методів, засобів і прийомів, що використовуються для добору, опрацювання, зберігання, подання, передавання різноманітних даних і матеріалів, необхідних для підвищення ефективності різних видів діяльності.

Комп'ютерні навчальні програми в навчанні англійської мови, вважає Е. Носенко, стали використовуватися з 80-х рр. XX в. Автоматизовані навчальні системи (АНС) належать до так названих комбінованих технічних засобів навчання. Вони призначені для реалізації за допомогою комп'ютера, що працюють у діалоговому режимі, функцій з надання навчальної інформації в зручній для сприймання формі, індивідуалізованого керівництва навчальною діяльністю в процесі програмованого, проблемного навчання; контролю знань, а також для

забезпечення доступу до обчислювальних, інформаційно-довідкових і інших ресурсів комп'ютера.

Розглядаючи проблему інтеграції ІКТ у освітньому процесі, варто зазначити, що на сучасному етапі значна увага приділяється матеріально-технічному, програмному, методичному забезпеченню щодо використання ІКТ у навчально-виховному процесі. Проведення моніторингових, аналітичних та інших досліджень на рівні держави, участь у міжнародних проектах, сприяє виробленню стратегічних підходів до впровадження ІКТ у навчальний процес, що значною мірою сприяє виявленню тенденцій та аналізу проблем і просуває їх розв'язання. Нині в Україні на державному рівні робляться певні кроки для впровадження ІКТ у освітній процес.

Інформатизація суспільства пов'язана, насамперед, з розвитком комп'ютерної техніки, різноманітного програмного забезпечення, глобальних мереж (Інтернет) та мультимедійних технологій.

Мультимедійні засоби навчання займають важливе місце у розвитку інформаційного суспільства. Мультимедійні засоби навчання за С. Гончаренко — це комплекс апаратних і програмних засобів, що дозволяють користувачеві спілкуватися з комп'ютером, використовуючи різноманітні, природні для себе середовища: графіку, гіпертексти, звук, анімацію, відео [5, с. 66-71]. Мультимедійні системи надають користувачеві персонального комп'ютера такі види інформації: текст; зображення; анімаційні картини; аудіо коментарі; цифрове відео. Технології, які дозволяють за допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти і водночас відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну інформацією, називаються мультимедійними.

Нові мультимедійні засоби, в яких використовується аудіо-візуальний формат, надають такі можливості, які традиційні підручники надати не можуть.

Мультимедійні засоби дозволяють задіяти майже всі органи чуття студентів, поєднуючи друкований текст, графічне зображення, рухоме відео, статичні фотографії та аудіозапис, створюючи «віртуальну реальність» справжнього спілкування. Доведено, що застосування мультимедійних матеріалів та комп'ютерних мереж скорочує час навчання майже втричі, а рівень запам'ятовування через одночасне використання зображень, звуку, тексту зростає на 30-40 відсотків.

На сучасному етапі в Україні поширюється використання автоматизованих навчальних курсів вивчення іноземних мов. Але варто використовувати їх лише як допоміжний засіб у викладанні іноземної мови. Особливо корисним є їх використання на етапі ознайомлення студентів з новим мовним матеріалом, новими зразками, а також на етапі тренування. Студенти мають можливість:

- тренувати правопис;
- вивчати лексичний матеріал;
- удосконалювати розуміння аудіотексту;
- розвивати техніку читання;
- вивчати граматику;
- тренувати вимову.

Без сумніву, корисною можливістю, яку надає використання комп'ютера під час викладання іноземних мов — це моделювання умов комунікативної діяльності та їх реалізація у різноманітних вправах.

Великі можливості у підвищенні ефективності процесу викладання іноземних мов є використання мережі Інтернет. Зазвичай, найпростіше застосування Інтернету у навчанні іноземних мов — це використання його як джерела додаткових матеріалів. Однак, найповніше можливості Інтернету розкриваються при використанні його у навчальній аудиторії: це можуть бути спеціальні тренувальні вправи для дистанційного навчання мов, електронне листування з іноземними партнерами, творча діяльність цілих колективів при створенні інтерактивних журналів тощо. Інтернет дає студентам доступ до інформації, включаючи аудіювання, читання і

письмо. Студенти можуть працювати в комунікативному середовищі в реальному часі або вибирати засоби, які дадуть їм змогу створити і перевірити повідомлення; зайти на форум і поспілкуватися з одним або декількома співбесідниками. Електронна пошта дозволяє студентам підтримувати зв'язки з носіями мови, спонукає їх до діалогу з ними. В той же час існує своєрідна «небезпека» в застосуванні електронної пошти: особисте листування (навіть з носіями мови) недостатньо формалізоване, а тому існує ризик закріплення невірних навичок формулювання письмової думки.

Практика свідчить про той факт, що в умовах практично повної відсутності мовного середовища навіть на факультетах перекладу залишаються зовсім недостатньо розвинутими вміння аудіювання та письмового спілкування. Тому думки багатьох дослідників у галузі методики викладання іноземних мов націлені на пошук форм та методів навчання, які б могли як можна більше сприяти розвитку недостатніх умінь. Серед різних напрямів пошуку в останні роки все частіше постає питання про застосування у навчальному процесі комп'ютерних технологій та мережі Інтернет.

Існує такий засіб підвищення ефективності вивчення іноземної мови як Європейський Мовний Портфель (далі — ЄМП). ЄМП визначається Радою Європи як документ/пакет документів, за допомогою яких власники Портфеля відображають свої досягнення і досвід у вивченні іноземних мов, збирають зразки виконаних робіт, а також отримані свідоцтва і сертифікати. Як свідчить досвід його використання у навчальних закладах різних рівнів акредитації у більш ніж п'ятнадцяти країнах-членах Ради Європи, ЄМП надає можливості тим, хто вивчає іноземні мови, самостійно простежувати свій досвід і прогрес, розвивати свою навчальну компетенцію, планувати майбутнє.

На жаль, у навчальних закладах України для вивчення іноземних мов ще й досі не запроваджувалось використання ні вітчизняних, ні іноземних мовних портфелів.

Існують певні проблеми щодо застосування ІКТ, які є загальними для багатьох ВНЗ України. Це, насамперед, недостатня матеріально-технічна база, яка не дозволяє широко використовувати ПК для вивчення іноземних мов, недостатнє програмне забезпечення, відсутність відповідних науково-методичних засобів, необхідних для організації самостійної роботи студентів, обмеженість доступу до Інтернету. Однак комп'ютеризація навчання іноземної мови почалася і успішно розвивається.

Найчастіше таке використання ІКТ має вигляд підготовки мультимедійних презентацій, прослуховування записів, перегляд відеороликів тощо.

Надзвичайно важливою у використанні ІКТ на заняттях та поза ними є роль викладача. Необхідно, щоб кожен викладач зрозумів: комп'ютер у навчальному процесі — не механічний педагог, чи заступник/аналог викладача, а засіб навчання, що підсилює і розширює можливості його навчальної діяльності. Те, що викладач бажає одержати в результаті використання машини, у неї необхідно запрограмувати. Тому викладач має бути інформаційно та інформативно компетентним.

Розглянемо для прикладу кілька видів комп'ютерних програм (із зарубіжного досвіду комп'ютерного навчання).

1. Уордсток — програма для роботи з словником. Диски з тематичними словниками є зручними у використанні при перекладі текстів будь-якої тематики та рівня складності, програма є простою в роботі.

2. Метчмастер — програма на підбір відповідностей. Учень має правильно поєднати лексичні одиниці (від слова до абзацу в три рядка) правої та лівої колонок.

3. Гепмастер — програма на заповнення пропусків. Пропущеними можуть бути як частини слова, так і слова, словосполучення, вирази.

4. Сторіборд — програма на роботу з текстом. Використовуючи пам'ять, логіку та мовленнєві навички, учні мають поновити текст (в якому літери, слова замінені чистими клітинками), який викладач перед цим зобразив на екрані.

Multimedia Teacher (Learn to speak English) являє собою складну, багатоаспектну навчальну програму, що ідеально підходить для навчання англійської мови майбутніх кваліфікованих бухгалтерів, менеджерів офісу, навіть механіків і агрономів. Програма надзвичайно захоплююча, насичена високоякісною графікою, проста у використанні. Вона містить цикл тематичних занять та відомості про найвизначніші міста англомовних країн.

Мультимедіа — інтерактивні системи, що забезпечують роботу з нерухомими і рухомими зображеннями (презентацією, відео, анімованою комп'ютерною графікою і текстом, високоякісним звуком).

Середовищем, яке об'єднує означені елементи інформаційної структури, є гіпертекст (hypertext) — технологія роботи з текстовою інформацією, що надає змогу встановлювати асоціативні зв'язки («гіперзв'язки») між окремими термінами, фрагментами, статтями в текстових масивах і завдяки цьому дозволяє не лише послідовну, лінійну обробку тексту, як при звичайному читанні, а й вільний доступ, асоціативний перегляд відповідно до встановленої структури зв'язків. Роботу в гіпертекстовому середовищі можна порівняти з читанням енциклопедії: зустрівши в тексті незнайомий термін, читач переходить до сторінки, де з'ясовується це поняття. Після прочитування уточнюючого матеріалу (який, у свою чергу, може містити поняття, що теж потребують уточнення), повертається на вихідну позицію і продовжує читання. Тлумачення «мультимедіа» визначається у різний спосіб: як взаємодія візуальних та аудіоефектів під керуванням інтерактивного програмного забезпечення; дані, які включають у себе різні форми природної для людини інформації (звук і відео); одночасне використання різних форм подання інформації й її обробка в єдиному об'єкті-контейнері.

Звичайно, незамінним засобом мультимедіа інтерактивна дошка.

Висновок. Сучасний викладач — це генератор ідей, організатор, режисер, який визначає ролі і процес навчання, поєднуючи традиційні і новітні методики, прийоми і засоби. Він має знайти мотивацію для студента і побудувати його діяльність так, щоб в останнього виникло бажання пізнавати і відкривати нове.

Щоб сформулювати творчі здібності, студенту необхідно якнайбільше вражень про навколишній світ під час виконання різних видів діяльності, який йому подобається найбільше, а потім — в усіх притаманних студентам видах діяльності. Формуючи в студентів інтерес до будь-якого з цих видів діяльності, вдається захопити їх процесом творчості.

Серед шляхів розвитку творчих здібностей, пізнавальної активності, самостійності, самореалізації студентів підкреслюється необхідність використання в роботі зі студентами коледжу різноманітних завдань — навчальних, розвивальних, пізнавальних, інтелектуальних, нестандартних, творчих.

Інформатизація істотно вплинула на процес здобуття знань. Нові технології навчання, а особливо мультимедіа-технології, на основі інформаційно-комунікативних дозволяють збільшити швидкість сприймання, розуміння та глибину засвоєння величезних масивів знань.

Таким чином, упровадження та застосування ІКТ, мультимедіа та сучасних комп'ютерних навчальних програм на заняттях англійської мови це:

- ефективний допоміжний технічний наочно-слуховий засіб;
- допоміжний засіб навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- засіб підвищення мотивації та бажання студентів вивчати іноземну мову;
- швидкий та ефективний засіб оцінювання та контролю знань, умінь та навичок студентів;
- засіб підвищення інтерактивної та комунікативної діяльності.

Література:

1. Ариян М.А. Лингвострановедение в преподавании иностранного языка / Мария Андреевна Ариян // Иностр. яз. в школе. - 2000. - №2. - С.21-25.

2. Барменкова О.І. Мультимедійний програмний педагогічний засіб — навчальне середовище «1000Words» для вивчення англійської мови/ Оксана Іванівна Барменкова// Англійська мова і література. — 2005. — №22-23(104-105) — С.31-34.
3. Бичкова, Н. И. Особенности интенсивного обучения иностранным языкам в языковом педагогическом вузе // Интенсивное обучение иностранным языкам в высшей школе / Н. И. Бичкова, Н. К. Складенко ; под ред. Г.А. Китайгородской. — М. — Издательство Московского университета, 1998. — С.127.
4. Бех П.О., Биркун Л.В. Концепція викладання іноземних мов в Україні /Петро Олександрович Бех // Іноземні мови. — 1996. — № 2. — С.3-8.
5. Григорьева Т.З. Новый когнитивно-интеллектуальный подход к компьютерной лингводидактике / Под. ред. Т.З. Григорьева // Новые направления в методике преподавания иностранных языков в школе и вузе. — СПб.: Образование, 2002. — С.66-71.
6. Кривчикова Г.Ф. Интерактивне навчання іншомовного писемного мовлення студентів мовних спеціальностей / Ганна Федорівна Кривчикова // Іноземні мови. — 2002. — №3. — С.17-20.
7. Москвитина Н.Л. К вопросу об эффективности использования компьютерных технологий в обучении иностранным языкам / Под. ред. Н.Л. Москвитина, Е.В. Шацкая // Язык и образование в диалоге культур: Материалы 44 науч. — метод. конференции преподавателей и студентов «Университетская наука — региону». — Севастополь, 2000. — С.15 - 21.
8. Abrioux, Dominique A. M. X. Computer-Assisted Language Learning and Distance Education / A. Dominique // Journal of Distance Education. — 2003. — Vol.4, № 1. — P.20 - 37.

У статті розкрито особливості використання ІКТ та мультимедіа-технологій на заняттях іноземної мови (англійської) в поєднанні теоретичного знання і практичного застосування.

Ключові слова: мультимедіа, креативність, гіперзв'язок, когнітивні аспекти навчання, ІКТ(інформаційно-комунікаційні технології), інтерактивна дошка (Смарт), аспекти навчання, гіпертекст, комунікативна діяльність, ЄМП (Європейський мовний портфель).

В статье раскрыт характер использования мультимедиа-технологий на занятиях по иностранному языку (английскому) при теоретическом изучении и практическом использовании. Презентовано аспект мультимедиа-моделей учебного процесса в соотношении с современной культурой, жизнью общества, раскрыта взаимосвязь использования креативной мультимедиа технологии в учебном процессе во время изучения иностранного языка студентами высших учебных заведений.

Ключевые слова: мультимедиа, креативность, гиперсвязь, когнитивные аспекты обучения, ИКТ(информационно-коммуникативные технологии),интерактивная доска (Смарт), аспекты обучения, гипертекст, коммуникативная деятельность, ЕЯП (Европейский Языковой Портфель).

In language teaching and learning, we have a lot to choose from the world of technology: Radio, TV, CD Rom, Computers, C.A.L.L., the Internet, Electronic Dictionary, Email, Blogs and Audio Cassettes, Power Point, Videos, DVD's or VCD's. The last two decades have witnessed a revolution due to onset of technology, and has changed the dynamics of various industries, and has also influenced the industries and the way people interact and work in the society. This rapid rising and development of information technology has offered a better pattern to explore the new teaching model. As a result technology plays a very important role in English teaching. Using multimedia to create a context to teach English has its unique advantages. Multimedia is the field concerned with the computer-controlled integration of text, graphics, still and moving images (Video), animation, audio, and other media where every type of information can be represented, stored, transmitted and processed digitally. This paper tries to analyze the necessity of multimedia technology to language teaching and also brings out the problems faced by using these technologies. It also aims to make English teachers aware of the strategies to use it in an effective manner.

Keywords: Multimedia Technology, creation, Advantages, modern ties, Smart board, Disadvantages, Optimization, Strategies, communicative activity, types of teaching, interactive methodic, ELB (European Language Bag).